

УДК 37.091.3
ББК 74.202.5
В67

Володарська М. О.
В67 Години спілкування. 4 клас./ Володарська М. О., Жукова О. М., Лебединець С. В., Нев'ядомська Т. В., Черепеніна Л. Т., Шеїн І. В. — Х. : Вид. група «Основа», 2012. — 128, [1] с. — (Серія «Початкова школа. Виховна робота»).

ISBN 978-617-00-1293-7

Посібник містить 35 розробок тематичних годин спілкування у 4 класі, користуючись якими класний керівник зможе без зайвого клопоту підготувати та провести виховний захід, дібрати доцільні методи та форми виховної роботи, згуртувати дитячий колектив, розширити світогляд учнів тощо.

Зручний формат та розміщення розробок на відривних аркушах дозволять творчому вчителю використати матеріал посібника як роздавальний, а на місцях для записів — робити необхідні примітки щодо виконавців ролей, музичного супроводу, дій гравців і т. ін.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.091.3
ББК 74.202.5

Навчальне видання

Серія «Початкова школа. Виховна робота»

ВОЛОДАРСЬКА Марина Олександрівна,
ЖУКОВА Олена Миколаївна,
ЛЕБЕДИНЕЦЬ Світлана Вікторівна,
НЕВ'ЯДОМСЬКА Тетяна Володимирівна,
ЧЕРЕПЕНІНА Людмила Тарасівна,
ШЕЇН Ірина Віталіївна

ГОДИНИ СПІЛКУВАННЯ. 4 КЛАС

Головний редактор *Ю. С. Бардакова*

Редактор *О. В. Грабар*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *О. В. Лебедєва*

Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 15.03.2012. Формат 60×90/8.

Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.

Ум. друк. арк. 13,0. Замовлення № 12-03/19-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»
61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66
тел. (057) 731-96-33

e-mail: office@osnova.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2911 від 25.07.2007 р.

ISBN 978-617-00-1293-7

© Володарська М. О., Жукова О. М.,
Лебединець С. В., Нев'ядомська Т. В.,
Черепеніна Л. Т., Шеїн І. В., 2012
© ООО «Видавнича група «Основа», 2012

ЗМІСТ

<p>ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ГОДИН СПІЛКУВАННЯ 4</p> <p>ВЕРЕСЕНЬ 5</p> <p>Тема 1. Свято «День знань» 5</p> <p>Тема 2. Класний лекторій «Як стати успішним» 7</p> <p>Тема 3. Інтелектуальна гра з природознавства «Що? Де? Коли?» 11</p> <p>Тема 4. Вистава «Казкова ніч у бібліотеці» 13</p> <p>ЖОВТЕНЬ 17</p> <p>Тема 5. КВК «Козацькому роду нема переводу» 17</p> <p>Тема 6. Інтегрована бесіда «Що таке порядність?» 21</p> <p>Тема 7. Класний лекторій «Корисна чи шкідлива жувальна гумка?» 23</p> <p>ЛИСТОПАД 27</p> <p>Тема 8. Інтелектуальна гра «Осіньне поле чудес» 27</p> <p>Тема 9. Класний лекторій «Будь наполегливим!» 31</p> <p>Тема 10. Інтерактивна гра-подорож «Хороші і погані звички» 33</p> <p>Тема 11. Бесіда-тренінг «Учися перемагати страх» 37</p> <p>ГРУДЕНЬ 39</p> <p>Тема 12. Брейн-ринг «Мій рідний край — моя Харківщина» 39</p> <p>Тема 13. Година людяності «Співчуття» 43</p> <p>Тема 14. Святковий конкурс «День Святого Миколая» 45</p> <p>Тема 15. Свято «Новорічна подорож» 49</p> <p>СІЧЕНЬ 53</p> <p>Тема 16. Інтелектуальна гра-подорож «Поле чудес». «Новорічні свята та обряди в Україні» 53</p> <p>Тема 17. КВК «Я — пішохід» 57</p>	<p>4</p> <p>5</p> <p>5</p> <p>7</p> <p>11</p> <p>13</p> <p>17</p> <p>17</p> <p>21</p> <p>23</p> <p>27</p> <p>27</p> <p>31</p> <p>33</p> <p>37</p> <p>39</p> <p>39</p> <p>43</p> <p>45</p> <p>49</p> <p>53</p> <p>53</p> <p>57</p>	<p>Тема 18. Уявна подорож «У країні Доброти і Чемності» 61</p> <p>Тема 19. Патріотичний урок «День Соборності України» 67</p> <p>ЛЮТИЙ 69</p> <p>Тема 20. Ділова гра «Вогонь — наш друг чи ворог?» 69</p> <p>Тема 21. Розважально-пізнавальний турнір «День Святого Валентина» 73</p> <p>Тема 22. Класний лекторій «Міжнародний день рідної мови» 77</p> <p>Тема 23. Конкурсна програма до Дня захисника Вітчизни 79</p> <p>БЕРЕЗЕНЬ 83</p> <p>Тема 24. Етнографічний урок-гра «Весна пробуджує природу, весна пробуджує серця» 83</p> <p>Тема 25. Інтерактивна гра-бесіда «Як сонечко — рідна матінка...» 87</p> <p>Тема 26. Театралізоване свято «Шевченківські дні» 91</p> <p>Тема 27. Вікторина «Птахи — наші друзі» (до міжнародного Дня птахів) 93</p> <p>КВІТЕНЬ 97</p> <p>Тема 28. Розважальна гра «День гумору і сміху» 97</p> <p>Тема 29. Інтерактивна бесіда «День космонавтики та авіації» 101</p> <p>Тема 30. Година народознавства «Славимо Великдень!» 105</p> <p>Тема 31. Гумористична вистава «Якщо хочеш бути здоровим...» 109</p> <p>ТРАВЕНЬ 113</p> <p>Тема 32. Етнографічне свято «День Матері» 113</p> <p>Тема 33. Патріотичний урок «Щоб весни квітнули для нас...» 117</p> <p>Тема 34. Інтелектуальна вікторина «Найрозумніший клас» 121</p> <p>Тема 35. «Прощавай, початкова школо!». Рольова гра «Подорож у минуле» 125</p>	<p>61</p> <p>67</p> <p>69</p> <p>69</p> <p>73</p> <p>77</p> <p>79</p> <p>83</p> <p>83</p> <p>87</p> <p>91</p> <p>93</p> <p>97</p> <p>97</p> <p>101</p> <p>105</p> <p>109</p> <p>113</p> <p>113</p> <p>117</p> <p>121</p> <p>125</p>
---	---	---	---

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ГОДИН СПІЛКУВАННЯ

4 клас

№ з/п	ТЕМА ГОДИНИ СПІЛКУВАННЯ	Дата
Вересень		
1	Свято «День знань»	
2	Класний лекторій «Як стати успішним»	
3	Інтелектуальна гра з природознавства «Що? Де? Коли?»	
4	Вистава «Казкова ніч у бібліотеці»	
Жовтень		
5	КВК «Козацькому роду нема переводу»	
6	Інтегрована бесіда «Що таке порядність?»	
7	Класний лекторій «Корисна чи шкідлива жувальна гумка?»	
Листопад		
8	Інтелектуальна гра «Осіньне поле чудес»	
9	Класний лекторій «Будь наполегливим!»	
10	Інтерактивна гра-подорож «Хороші і погані звички»	
11	Бесіда-тренінг «Учися перемагати страх»	
Грудень		
12	Брейн-ринг «Мій рідний край — моя Харківщина»	
13	Година людяності «Співчуття»	
14	Святковий конкурс «День Святого Миколая»	
15	Свято «Новорічна подорож»	
Січень		
16	Інтелектуальна гра-подорож «Поле чудес». «Новорічні свята та обряди в Україні»	
17	КВК «Я — пішохід»	
18	Уявна подорож «У країні Доброти і Чемності»	
19	Патріотичний урок «День Соборності України»	
Лютий		
20	Ділова гра «Вогонь — наш друг чи ворог?»	
21	Розважально-пізнавальний турнір «День Святого Валентина»	
22	Класний лекторій «Міжнародний день рідної мови»	
23	Конкурсна програма до Дня захисника Вітчизни	
Березень		
24	Етнографічний урок-гра «Весна пробуджує природу, весна пробуджує серця»	
25	Інтерактивна гра-бесіда «Як сонечко — рідна матінка...»	
26	Театралізоване свято «Шевченківські дні»	
27	Вікторина «Птахи — наші друзі» (до міжнародного Дня птахів)	
Квітень		
28	Розважальна гра «День гумору і сміху»	
29	Інтерактивна бесіда «День космонавтики та авіації»	
30	Година народознавства «Славимо Великдень!»	
31	Гумористична вистава «Якщо хочеш бути здоровим...»	
Травень		
32	Етнографічне свято «День Матері»	
33	Патріотичний урок «Щоб весни квітнули для нас...»	
34	Інтелектуальна вікторина «Найрозумніший клас»	
35	«Прощавай, початкова школо!». Рольова гра «Подорож у минуле»	

ВЕРЕСЕНЬ

ТЕМА 1. СВЯТО «ДЕНЬ ЗНАНЬ»

Мета: формувати у дітей почуття повноправного члена великої шкільної сім'ї, почуття людяності, відповідальності за свої вчинки, гідності, відданості своїй справі; розширювати та поглиблювати поняття про моральну поведінку, прищеплювати любов до навчання, друзів, повагу до старших.

Обладнання: святково прибрана школа, шкільний майданчик (квіти, кульки, вишиті рушники); аудіозаписи пісень, музичні композиції.

ХІД ЗАХОДУ

I. Організаційний момент

Святково прибрана школа, майданчик на шкільному подвір'ї для свята Першого дзвоника. Діти урочисто одягнені, веселі, в очікуванні свята. Лунає музика з динаміків. Свято розпочинається.

II. Вступне слово вчителя (ведучого)

— Ось і свято в нашій школі. День знань! Лунає срібним голосочком веселий дзвіночок, кличе до школи дітей, батьків, вчителів і гостей. У кожному серці він будить щось своє, найпотаємніше, найдорожче. А цікавіше сьогодні першокласникам, бо це вони вперше переступлять поріг школи, яка на довгі роки стане їм рідним домом. Як же хвилюються, як чекають цієї миті ще зовсім маленькі хлопчики і дівчатка, несучи в руках важкий портфель з новенькими зошитами і книжками, пишні букети квітів! Все для них незвичне, все вперше. Тому найбільша увага їм — першокласникам. І хоч у кожній школі свято Першого дзвоника проходить по-різному, та є одне спільне для всіх — це ті маленькі школярі, яких зустрічає школа, і ті, хто в останнє заходить до цього дому учнем, бо у травні попрощаються вони з уроками, зі школою, зі своїми вчителями. Отже, починаємо свято Першого дзвоника, Дня знань!

Усі присутні вітають оплесками учнів 11-х класів, які вишикуються на лінійці. За ними під пісню В. Шаїнського «Учат в школі» виходять першокласники.

Учні 4-х та 9-х класів як випускники займають відповідні місця.

В е д у ч и й. Дорогі учні, шановні вчителі, гості і батьки! Щиро вітаємо вас з чудовим вересневим святом — Днем знань!

В е д у ч а

Хай буде всім на день оцей, як свято,
Хай буде щастя в серці у батьків.
Хай дзвоник дзвонить радісно завзято,
Хай буде радість вищою від слів!

III. Привітання першокласникам від першої вчительки

В е д у ч и й

Ви йдете назустріч сонцю й мріям,
Вас чекають казки всі дива.
Наші сонечка, ви запорука всім надіям.
Хай же буде вам дорога ця легка.
Ви сьогодні, як промінчики ранкові,
Посміхаєтесь, радієте усі,
В ваших ручках квіти веселкові,
А сердечка, наче вогники ясні.

Матінкою вишитий рушник
Хай простелиться, малята, перед вами.
І благословення хай звучить,
Всяєне пшеницею й житами.
Хай з легкої матусиної руки
Путь проляже вам у знань країну.
Гордо, впевнено крокуйте, малюки,
І навчайтеся у школі на «відмінно»!

Першокласникам дають поради випускники школи — учні 4-х класів.

1-й учень

Перший клас, перший клас,
Навчимо всього ми вас!
Тільки ви гав не ловіть,
Як підкажемо, робіть!

2-й учень

Зранку, кожен має знати,
Дуже хочеться нам спати.
З цього приводу надійне
Є для матінки снодійне.

3-й учень

На урок не поспішайте,
Десь у місці погуляйте,
Не кажіть нікому де —
Вас міліція знайде.

4-й учень

Ну, якщо вже ви у класі,
Що робити бідоласі?
Ви і там часу не гайте:
Дисципліну порушайте.

7-й учень

Як посядуть зовсім двійки,
В табель влізе одиниця —
Тут поради вже не дійсні,
Тут за голову беріться!

5-й учень

Хоче вчитель налякати,
Щось в щоденник записати.
Ви тут фокус покажіть —
Був щоденник й цез у мить.

6-й учень

Батька в школу викликають?
Що робити учні мають?
На матусь, бабусь і тат
Ви збирайте компромат!

Ведуча. Що ж на такі «поради» відповідатимуть першокласники?

1-й учень

Ми школяррики малі,
Діти рідної землі.
Ми прийшли у перший клас,
Бо науки кличуть нас.

2-й учень

Ми прийшли не лінуватись,
А всього-всього навчатись.
Ну, а пустощі ніколи
Ми не візьмемо до школи.

5-й учень

Ми веселі, ми щасливі,
А поради жартівливі
Ви для себе залишіть,
Нас ви ними не смішіть!

3-й учень

Щоб вони не заважали,
Щоб нас старші поважали,
Щоб росли ми так, як ви:
Кращими завжди були.

4-й учень

Щоб пишались мама й тато —
Ми уже не дошкільнята!
Ми прийшли у 1-й клас,
Не турбуйтеся за нас!

Звучить пісня «Ми йдемо сьогодні в клас» (сл. М. Пригари, муз. М. Дремлюги).

Учитель початкових класів

Я беру твою руку, дитино маленька,
Щиро, бережно й ніжно в долоні свої.
Проведу через казку, не бійся, рідненька,
У незвідані далі, далекі краї.
Будем разом усюди ми там мандрувати,
Перепони долати ми будем щодень.

Я навчу тебе мислити і рахувати,
І читати, й писати, співати пісень.
Тож давай свою руку, і я обіцяю:
Станем друзями всі ми на довгі роки.
Ти полюбиш цю школу і клас свій, я знаю,
І щоранку ітимеш сюди залюбки!

Учителька вводить першокласників зі сцени.

Випускниця

З усмішкою згадую той час
Й не забуду у житті ніколи,
Як мене маленьку в перший клас
Мама з татом привели до школи.
Я так само, як і ці малі,
Зайчика у ранець пакувала.
Школа — краще місце на землі!
Тільки я тоді про це не знала...

От уже й до фінішу нам біг!
Ще ривок — і ляжуть нам під ноги
Сто нових незвіданих доріг,
Що для всіх лежать біля порогу.
Ще ривок! Ще рік! Іще чуть-чуть!
І життя доросле нас чекає.
Що ж дівчата й хлопці, в добру путь!
Час від нас роботи вимагає!

Старшокласники вручають першокласникам найголовнішу книжку — Буквар.

Випускник. Учністься, любі діти, старанно!

Пам'ятайте, що все в житті починається з малого. Все має свій початок і кінець. Тільки час не має вороття. Тому втрачений час не можна повернути, не можна наздогнати. Пам'ятайте про це і щодня старанно працюйте, вчітьсся, долайте труднощі, бо це дуже важливо!

У добрий час, маленькі школярі!

Випускник піднімає на руки першокласницю, лунає перший дзвоник.

Ведуча

Дзвени, мій дзвонику, і весело співай,
Щасливо, срібно, радісно, дигино,
І про уроки всім нас сповіщай.
У добрий час, моя шкільна родино!

Діти під аудіозапис пісні заходять до школи на перший урок.

ТЕМА 2. КЛАСНИЙ ЛЕКТОРІЙ «ЯК СТАТИ УСПІШНИМ»

Мета: розказати учням про досягнення людей як закономірний результат докладених зусиль; формувати поняття успіху; переконати у необхідності розвивати свої здібності.

Обладнання: тексти про людей, які досягли успіху.

ХІД ЗАХОДУ

I. Повідомлення вчителя з елементами бесіди

— Що таке успіх? (*Удача, досягнення, перемога, триумф*)

— Які риси характеру можуть забезпечити успіх кожній людині?

Учитель. Природа дає рівні шанси всім, але чомусь не всі стають успішними. У чому ж секрет? Один із секретів розкрив відомий французький полководець, який підкорив собі всю Європу, Наполеон Бонапарт. Він сказав: «Я працюю завжди: під час обіду, коли я у театрі; я прокидаюся вночі, щоб працювати».

Знайте, що всередині вас існує сила, подібна вулкану, який дримає.

Тож, не забувайте, що хоча ви ще малі, проте у вас багато сили. Ви бачили, яким великим та могутнім може бути дуб? Але це сильне дерево спочатку дримає у маленькому жолуді. Так і у вас, як у жолуді: велика сила очікує, щоб допомогти вам бути розумним та успішним. Але для цього слід дещо знати, щоб той герой усередині вас, який є в кожній дитині, допоміг зробити щасливим ваше життя.

II. Читання розповідей про людей, які досягли в житті успіху

1. Читання розповіді про Хелен Келлер (за Т. Івановою)

Учитель. Що ж такого особливого є у видатних людей, які досягли в житті успіху? Щоб відповісти на це питання, спробуємо зробити висновки з життя людей, які, як вожаки, летять попереду і ведуть за собою інших. Таких людей багато.

Ну, ось, наприклад, Хелен Келлер.

Ми іноді скаржимося, що нам чогось не вистачає, у чомусь нам не пощастило. «Якби у мене були багаті батьки, більше різних можливостей, ще чогось... От тоді б я показав, на що я здатний! А так...» І людина тільки зітхає й нічого не робить для самої ж себе.

Дійсно, такі думки заважають здійсненню мрії. Незважаючи навіть на таке багатство, яке є у тебе. Яке багатство? Прочитайте далі — і ви зрозумієте.

Ця дівчинка народилася у звичайній американській сім'ї на околиці невеличкого містечка. Народилася вона здоровою розумною дитиною. Але трапилася біда. Хелен захворіла, й захворіла важко. Коли хвороба, наче, минула, батьки із жахом побачили, що їх донечка втратила зір і слух. Було дівчинці тоді один рік. Тепер в усьому дитина залежала від оточуючих. Знайти якусь річ, почути мамин голос — нічого дівчинка не могла. Вона могла тільки торкатися пальчиками маминого обличчя, ложечки, подушки.

Та треба було якось спілкуватися з рідними. Слухати мовлення інших, як роблять усі діти, вона не могла. Спостерігати за губами тих, хто розмовляє, — теж. І їй довелося віднайти свій спосіб. Так, наприклад, коли вона хотіла до мами, то клала рученята на своє обличчя, а коли до тата — махала рукою, мовби гукала його. Якщо Хелен хотіла їсти — гладила рукою стіл.

Те, що вона не могла ні з ким спілкуватися, доводило дівчинку до відчаю. Батьки також дуже переживали. Вони вилили її до різних лікарів, але все було марно. «Ні зору, ні слуху вже не повернеш», — казали лікарі.

Але одна чудова подія все ж таки сталася в її житті: з інституту сліпих до неї приїхала вчителька, Енні. Енні сама була напівсліпа. Вона почала вчити Хелен мові сліпих. Енні витискала на долоньці Хелен слова.

Одного разу Енні й Хелен опинилися біля криниці, де хтось набирав воду. Бризки яскраво сяяли на сонці, надавали приємну прохолоду, вода плескалася у відрі. Але Хелен не бачила й не чула цього. Тоді Енні піднесла руку Хелен до води й почала витискати на долоньці Хелен слово «вода».

Отак потроху дівчинка вчилася витискати слова, пізнавати навколишній світ.

Хелен дуже охоче вчилася читати: вона пальцями відчувала букви й так «читала». Так вона навчилася не тільки читати, а й писати.

Якось їй довелося побувати у місті Бостон у школі, де вчилися незрячі діти. Там Хелен спілкувалася з іншими дітьми. «Яка це радість — розмовляти з іншими дітьми своєю мовою!» — писала вона пізніше у своїй книжці. Трохи пізніше вона вирішила ще й опанувати французьку мову. Це була ще одна перемога! Та ще й надумала навчитися розмовляти так, як розмовляють інші!

Хелен почала вчитися «слухати» мовлення людей, торкаючись пальцями їх вуст. Вона торкалася своєю рукою горла, носа, губ людини, що говорить, й таким чином навчилася відчувати слова. А ось самій навчитися говорити не вдавалося.

Минув час, але Хелен все ще мріяла про вміння розмовляти вголос. Гаслом усього її життя було: «Я не здамся!». Її енергійність та наполегливість привернули до неї увагу найвідоміших людей Америки. Хелен була знайома з Президентом країни. А з відомим письменником Марком Твеном вони одразу стали друзями.

Усе для Хелен було цікавим! Вона вміла чудово плавати, полюбляла їздити на конях, сама плавала у човні. Дівчина навіть навчалася в університеті разом з тими, хто гарно бачив і чув.

І завжди з нею була вірна Енні. На заняттях вона витискала на долоні Хелен все, про що розповідали викладачі.

Якщо її цікавило все, то й іншим було цікаво з нею. Розповіді Хелен друкували багато журналів. А її перша книжка «Історія мого життя» розійшлася не тільки в США, а й по всьому світу. Її поздоровляли Президент країни, Марк Твен, інші відомі люди.

А як же ж її мрія — розмовляти, як усі? Хелен не полишила її. Здавалося б, до неї прийшла всесвітня слава, що ще їй треба? Аж ні... Пам'ятаєте: «Я не здамся!»?

Отже, мрія її здійснилася. Вона сама знайшла для себе рішення. Після багатьох років невдалих спроб вона змогла розповісти свої думки, свою історію. Хелен була щаслива, посмішка завжди була з нею!

І раптом... Неймовірний удар долі! Її вірна Енні, яка була для неї і подругою, і мамою, і сестрою, її Енні тяжко захворіла й невдовзі померла. П'ятдесят років вона була поряд, а тепер... Як тепер!?

І знову «Я не здамся!». Наперекір перешкодам, невдачам — «Я не здамся!». Хелен й далі, тепер вже сама, працює, їздить з розповідями, з лекціями по світу.

Вона зіграла головну роль у фільмі про неї. А потім ще один фільм — «Нескорена», де у неї знову головна роль. Від Президента Ліндона Джонсона Хелен отримала найвищу президентську медаль. По всій країні лунало її гасло «Не здамся!». Вона побувала більше, ніж у тридцяти п'яти країнах.

Прожила Хелен Келлер 87 років. У 1968 році її книжка «Історія мого життя» була визнана найкращою книгою двадцятого століття.

Хіба ця історія — не приклад того, як досягати успіху? Здається, що дізнавшись про це незвичайне життя, нам соромно скиглити й скаржитися на невдачі та перешкоди, чи не так?

2. Читання розповіді про Святослава Миколайовича Федорова

У ч и т е л ь. Успішна людина має витримувати різні несподівані перешкоди, обставини. А це під силу тому, хто фізично міцний, здоровий. Така людина відчуває себе впевненою в тому, що вона здатна подолати всі «перевірки», що влаштовує їй життя.

Тому, якщо руйнувати своє здоров'я різними шкідливими звичками, не загартовуватися, то це — крок назад від своєї мрії бути успішним.

Це знав відомий російський учений, лікар Святослав Миколайович Федоров. Колись в юності у нього було чимало випробувань. Не кожна людина могла б здолати те, що випало на його долю. Ось, наприклад, деякі з цих випробувань.

Коли юнакові було 18 років, він через нещасний випадок залишився без ноги (нижньої частини). А до цього з ним відмовилася дружити дівчина, яка йому дуже подобалася. Ще й посміялася з того, як він виглядав. С. М. Федоров пізніше згадував, що виглядав він тоді дійсно погано, здавався навіть кволим. «Я не займався фізкультурою, не займався своїм здоров'ям. На турніку міг ледве-ледве два рази підтягнутися», — згадував учений.

Але він був з тих людей, які навіть зі своєї поразки черпають силу. Святослав почав посилено тренувати своє тіло. Щоб не гаяти часу, покладе,

наприклад, якийсь підручник на підлогу, читає його й водночас віджимається... Або так само вчить ще щось, а в цей час однією рукою по 30 разів піднімає гиру вагою 30 кг. Учив щось інше — і робив стойку на руках. Через деякий час він міг пробігти на руках 100 метрів.

Ще зайнявся плаванням. І всього лише через рік наполегливих занять, та ще й без ноги, він став у своєму місті чемпіоном з плавання.

Після цього він скаже:

— Я зрозумів: якщо людина чогось дуже сильно захоче, вона зможе все. Вона тіло своє переробить, стане чемпіоном. Вона займе своє місце і у справі, яку обрала. Якщо схоче! Але це прекрасне відчуття володіння своїм тілом надходить тільки після важких зусиль по подоланню себе. Подолати якісь інші перешкоди набагато простіше, ніж, наприклад, змусити себе підніматися о шостій ранку і бігти 10 км, або вставати під холодний душ, по півгодини ламати себе гімнастикою або піднімати двопудові гири.

Працювати над собою щоденно — це для людини найскладніше завдання. Будувати себе, своє здоров'я за жорстким графіком складно. Але, якщо це вдається, то вдається й все інше.

Святослав Федоров знав, про що говорив. Може, ви чули, як кажуть: «Якщо тобі дістався лимон, зроби з нього собі лимонад»? Тобто, якщо в житті у вас щось не склалося (це, начебто, кислий лимон), зробіть з цієї поганої ситуації щось корисне для себе (начебто, лимонад).

Просто, якщо відбулося щось небажане, запитайте себе: «А що корисного я можу взяти для себе з цього неприємного випадку?». Якщо самотужки не можете визначитися, запитайте у дорослих. Та щось корисне для себе обов'язково треба знайти!

Навіть, якщо ви просто не здалися, не покинули все, що намірилися зробити, не стали втішати себе сльозами та переживаннями, а щось відразу почали робити (хоча б якимось спортом зайнятися, щоб стати сильнішими), ви — герої! Бо ж герой — це не тільки той, хто перемагає, а й той, кого не зломить поразка.

Отже, таким героєм був і С. Федоров. Він усупереч обставинам став відомою в усьому світі людиною, ученим, талановитим лікарем-офтальмологом, тобто, лікував очі. За свою працю вчений мав багато нагород.

Він керував великим комплексом — лікарнею, мав навіть корабель та літак, спеціально обладнані для лікування людей не тільки в своїй країні, а й за кордоном. Цей чудовий лікар мав велику дружню родину. Був не просто багатю, але й щасливою людиною. Ось так. А з чого все починалося, пам'ятаєте — з поразок та невдач.

Яким буде ваше життя? Відповідь знаєте тільки ви!

III. Підсумок заходу

Учитель. Безумовно, копіювати звички кожної видатної людини не варто, але існують обов'язкові умови, що забезпечують успіхи. Найважливішими з них є:

- послідовність і систематичність у навчанні, роботі;
- уміння зосередитися на справі (не виконувати кілька справ одразу, оскільки це «надійний» спосіб весь час поспішати і нічого не встигати);
- зібраність (учені відзначають, що люди втомлюються не стільки від того, що багато працюють, скільки тому, що погано працюють);
- звичка контролювати себе (після закінчення роботи пригадайте, на що витрачено час).

Якщо успішними станете ви й багато інших дітей, якою гарною, заможною стане тоді вся наша країна!

Ким ви хочете стати у майбутньому? Вчителем? Водієм? Перукарем або моряком? А, може, дипломатом?

Це неважливо, що ви оберете. Головне — це те, що обраний фах має подобатися, бо будь-яка справа краще виходить у того, хто виконує її із задоволенням.

» Читання й обговорення притч

ПРИТЧА ПРО МУЗИКУ ВІД ДУШІ

Одна жінка пішла на виставу. Фойє було заповнено, люди розмовляли, їли, пили. Піаніст грав, але ніхто не звертав увагу на його музику. Жінка пила свій напій і вивчала музику. Він здався сумним — просто виконував свою роботу й чекав закінчення перерви, щоб припинити грати.

Жінка підійшла до музики й звернулася до нього:

— Ви як зубний біль! Чому ви не зіграєте просто для себе?

Піаніст був здивований. І він почав грати ту музику, яку любив сам. Через кілька хвилин фойє повністю замовкло. Коли музикант закінчив, пролунали захоплені оплески.

ПРИТЧА ПРО КАВУ, ЯЙЦЕ ТА МОРКВУ

Дочка скаржиться матері на те, що вона вже втомилася від постійних проблем. Варто впоратися з однією, як з'являється інша.

Мати нічого їй не відповіла, гукнула її на кухню, поставила три каструлі на сильний вогонь. Коли вода закипіла, вона кинула в одну каструлю моркву, в іншу — яйце, а в третю — кілька зернин кави.

Усі три каструлі кипіли. Через 20 хвилин мати виклала на стіл моркву, яйце і вилила в чашку каву. Попросила дочку торкнутися моркви. Вона була м'якою. Яйце стало твердим. А кава взагалі змінила колір води.

Мати пояснила: «Кожний предмет потрапив у нове оточення, і з кожним сталися зміни. Морква була міцною та твердою, а стала м'якою. Яйце було рідким, а стало твердим. А кава сама змінила колір води.

Ось так і треба — будь-яку зміну в житті сприймати, як нову можливість стати сильним. Так, як повелася кава».

КУРКА ТА ОРЕЛ

Під курку потрапило яйце орла. Орлятко вилупилося разом з курчатами. Зростало разом з ними, рятувалося від хижаків, клювало зерно, шукало черв'яків у кучі гною.

Іноді воно так само, як курчата, могло злетіти на паркан й посидіти там. Так воно прожило все своє життя, а потім померло.

Сумно. Думки, як у курки, зробили куркою орла. А він міг би прожити своє життя яскраво та цікаво: бачити всю землю з висоти, вільно літати у високому небі, бути щасливим.

Так і в людей: як людина думає, так вона й живе.

Хоча, як ти тепер розумієш, його життя могло б стати цікавим та яскравим, якби цей орел дозволив собі думати по-іншому й не озирався б на тих, хто не вміє літати й могли би засудити його.

Ось так, кожний відповідає у житті сам на запитання «Хто я? — курка чи орел?». Отже, спитай себе: «А ким я хочу бути в своєму житті — куркою чи орлом?»